

## بررسی نقش ترویج کشاورزی در نظام برنامه‌ریزی و سیاستگذاری وزارت جهاد کشاورزی

مجیدرضا خداوردیان<sup>۱</sup>، پیمان فلسفی<sup>۲</sup>، صفت‌اله رحمانی<sup>۳</sup> و سمیه جنگچی کاشانی<sup>۴</sup>

۱- استادیار مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران  
(khoda\_620@yahoo.com)

۲- استادیار مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران  
۳- استادیار سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران

۴- دانش‌آموخته دکتری توسعه کشاورزی

### چکیده

هدف کلی از انجام این مطالعه بررسی نقش و جایگاه ترویج کشاورزی در نظام برنامه‌ریزی و سیاستگذاری وزارت جهاد کشاورزی به منظور دستیابی به یک نظام ترویج نوآوری محور و پاسخگو در راستای ارتقای بهره‌وری تولید در سطوح عملیاتی، پیرامونی و سیاستگذاری و طراحی نقشه راه برای ترویج کشاورزی کشور بوده و در این راستا نقشی که ترویج کشاورزی در تحقق اهداف کلان وزارت جهاد کشاورزی و طراحی سیاست‌ها و راهبردهای آن ایفا می‌کند مورد بررسی قرار گرفته است. این پژوهش از نوع کیفی بوده و با بهره‌گیری از روش‌های نمونه‌گیری، اعتبارسنجی و جمع‌آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل کیفی در راستای اهداف مورد نظر اقدام شده است. جامعه آماری آن عبارت است از مدیران و دست‌اندرکاران نظام برنامه‌ریزی وزارت جهاد کشاورزی در معاونت‌های اجرایی و سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، روش نمونه‌گیری از نوع غیر احتمالی هدفمند و برای جمع‌آوری اطلاعات دست اول از ابزار و فن‌هایی مانند مصاحبه و جلسه بحث گروهی متمرکز در کنار بررسی‌های اسنادی استفاده شده است. همچنین برای تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز از ضریب تغییرات، کارگاه تجزیه و تحلیل مشارکتی، فن‌های طوفان اندیشه و روش تجزیه و تحلیل سوات (SWOT) استفاده شد و بر اساس نتایج تحقیق راهبرد تدافعی در اولویت اول، راهبرد بازنگری در اولویت دوم، راهبرد تنوع‌بخشی در اولویت سوم، راهبرد تهاجمی در اولویت چهارم برای انجام برنامه‌ریزی و سیاستگذاری ترویج کشاورزی قرار گرفته است. در نهایت محقق چهار محور اساسی، نقش‌آفرینی در نظام علمی و فن‌آوری، توسعه و تقویت پژوهش‌های کاربردی، توسعه و تقویت فعالیت‌های ترویجی، بازنگری و سازمان‌دهی آموزش، چابک‌سازی اصلاح ساختار و تقویت ابعاد را پیشنهاد نموده تا در دستور کار برنامه‌ریزان و سیاستگذاران قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: نظام برنامه‌ریزی و سیاستگذاری، ترویج کشاورزی، وزارت جهاد کشاورزی